

РІЗНОВИДИ ДЖГУТІВ: ЩО ТРЕБА ЗНАТИ

Джгутів буває декілька типів, найчастіше застосовуються наступні:

- Джгут Есмарха
- Турнікет (так називають джгут за кордоном)
- Імпровізований джгут
- Венозні джгути
- Вузловий турнікет

Принцип дії джгута - зупинка критичної кровотечі шляхом перетискання магістральної артерії. Найбільш ефективний і поширений серед джгутів - **ТУРНИКЕТ** Combat Application Tourniquet (C-A-T) (рис. 1), а також його різновиди SOF-T, СПАС, СІЧ та інші. Такі турнікети накладаються тільки на кінцівки.

Принцип накладання джгута (покроково):

1. Вдягніть джгут на пошкоджену кінцівку *вище кровоточі (на плече чи стегно)*.
2. Затягніть міцно джгут шляхом підтягування краю стрічки, зафіксуйте клейку стрічку.
3. Почніть крутити вороток доки кровотеча припинеться та зникне периферичний пульс.
4. Зафіксуйте вороток у кліпсі.
5. Обертають залишок стрічки навколо кінцівки над воротком та через кліпсу.
6. Закріплюють білою липучкою залишок стрічки і на ній вказують час накладання турнікету.

Рис. 1 – Джгут САТ

Ослаблення турнікета проводиться за показами **тільки медиками або фахівцями з відповідною підготовкою!** Важливо: кровоспинний турнікет спричиняє сильну травматичну дію на поранену кінцівку, пов'язану зі стисканням м'яких тканин, нервів, зупинкою транспорту крові в пораненій кінцівці. Використання кровоспинного турнікету має обмеження по часу: критичний час накладеного турнікету складає 2 години.

КРОВСПИННИЙ ДЖГУТ ЕСМАРХА вважається застарілим і малоефективним засобом зупинки критичної кровотечі. Але якщо його правильно накласти критична кровотеча зупиниться. Представляє собою гумову стрічку з отворами і кнопками для фіксації на протилежних кінцях (рис. 2).

Рис. 2 – Джгут Есмарха

При накладанні джгута Есмарха слід пам'ятати:

1. Не використовувати як спосіб фіксації пластикові кнопки та отвори, може виникнути розрив місць фіксації, що призведе до відновлення кровотечі.

2. Джгут повинен зберігатися в герметичній упаковці закритій від сонця, бо матеріал джгута руйнується і коли ви його будете накладати він може розірватись.

Принцип накладання джгута (покроково):

1. Накладаємо вище рани, під джгут **підкласти шматок одягу**, хустинку, шарф, щоб уникнути защемлення шкіри, яке може привести до некрозу тканин.

2. Розтягнути джгут під кінцівкою і виконати дуже тугий перехресний перший тур, далі зробити ще 3-4 тури, зафіксувати (вільні кінці зав'язати - 3 вузла), відмітити час накладання. Маркером на відкритій ділянці тіла зробити позначку «Т», щоб медики знали, що у постраждалого накладений джгут

ІМПРОВІЗОВАНИЙ ДЖГУТ.

Накладати вище рани на 5-10 см. Можна використовувати широкий ремінь, хустку. Тимчасову зупинку критичної кровотечі імпровізованим джгутом виконують за типом закрутки. Беруть хустку, складаючи широкою стрічкою, обертають навколо кінцівки та зв'язують його кінці подвійним вузлом, в який вставляють міцну паличку - важель. Провертаючи її, затягають джгут-закрутку. Потім треба зафіксувати жорсткий важель – поверх накладають та зав'язують ще одну пов'язку (рис. 3).

Рис. 3 – Імпровізований джгут

ВУЗЛОВИЙ ТУРНИКЕТ. На відміну від звичайних турнікетів, накладається у місцях вузлових кровотеч, тобто у місцях з'єднання тулуба з кінцівками або шиєю. Принцип дії – не використання воротка, а нагнітання повітря у камеру, яка стискає судини.

ВЕНОЗНИЙ ДЖГУТ. Використовується для перетискання поверхневих вен кінцівок з метою їх катетеризації чи для зупинки венозної кровотечі. Для зупинки кровотечі з артерій не призначений.

*Антипенко Ірина Юріївна, лікар-інтерн педіатр 2-го року навчання
(керівник – асистент кафедри дитячих хвороб, PhD Городкова Ю.В.)*